

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: ~

Cím: *Sivár esztendő*

Forrás: *Pesti Napló*

Bp.

(Hely)

1917. I. 3.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

352

Hely

Idő

"1916"

Személy

Helyszám

352 11917

Sivár esztendő

A főváros 1916-ban

Esztendő előtt e helyütt beszámolót írtunk a főváros 1915. évének nyomorúságairól és a beszámolót azzal a megállapítással fejeztük be, hogy az új esztendő nem lehet rosszabb, mint elődje volt. Ez a megállapítás optimisztikusnak bizonyult, mert az 1916-ik év halmozott bajokat hozott és a bajok olyanok, hogy csak a háboru vége segíthet rajtuk.

A főváros háztartásának züllöttsége, Budapest lakosságának hiányos életmiserellátása: — e két fekete pont körül hullámozott Budapest élete a háboru harmadik évében. A *deficit*, amely 1915-ben tízmillió volt, egy esztendővel ezelőtt pedig 19 millió, negyvenmillióra dagadt és a főváros adósságai egy esztendő alatt 457 millió koronáról 540 millióra emelkedett. Pénzügyi tranzakciókban nem volt hiány; áprilisban egy 13 milliós márka kölcsönt vett fel a főváros és egy 30 milliós folyószámlakölcsönt, a nyár derekán pedig nyilvános kibocsátás útján egy 80 milliós kötvénykölcsönt, amelyből azonban elsősorban a 30 milliós folyószámlakölcsön nyert kiegyenlítést. A háztartás rendezésének szükségességét belátták végre a városházán is és az új jövedelmek hajszolása sarkalatos programja lett a tanácsnak. Sajnos, az új jövedelmek — új adók, új terhek formájában jelentkeztek; megszavazták a világítás árának emelését, a világítási adót, a vigalmi adót, áremeléseket az egész vonalon és a következő év terhére írták a közlekedés adóját és más, hasonló jókat.

Az életmiserellátás tagadhatatlanul egyenletesebb volt, mint tavaly és a jegyrendszer életbeléptetésének megvolt az az előnye, hogy nem voltak tartósabb zökkenések a közönség kiszolgálásában. A helyzet azonban még így is rendkívül kedvezőtlen volt, mert egy időben zsirt, húst, burgonyát egyáltalában nem lehetett kapni, a tejmizériák fekezőáltak, cukrot, petrolumot, fát, szenet ügygyel-bajjal lehetett csak szerezni. Az esztendő folyamán a kenyérgyeg mellé életbeléptették a vajjegyet, zsirjegyet, tejutalványt, cukorjegyet, rizsgjegyet és nemsokára életbelép a petrolumjegy is. Fontos eseménye volt az esztendőnek a Közélemezési Hivatal működésének megkezdése; a hivatal elnöke sok jóakarattal és ambícióval támogatja a fővárost. Ebben az évben korlátozták az uzsonnakávét, a sütemények fogyasztását és az 1916-ik esztendőhöz fűződik a hústalan és zsirtalan napok intézménye is. A drágaság nyomozó volt és áttekerdi mindennemű cikkekre. A főváros *botránykrónikája* ismét gazdagabb lett néhány lappal. A nyáron tört ki a Zita-kórház és a községi műszerüzem botránya, amelynek áldozatul esett *Buzay* tanácsnok. Az ezzel kapcsolatos tanácsnoki áthelyezések szintén igen nagy hullámokat vetettek. A tisztviselők sorsa változatosan nehéz volt; a fizetési előlegek, drágasági pótlékok, beszerzési előlegek csak ideiglenes könnyebbségre vezettek, mert ezeket a pénzeket később levonták a fizetésből. A családi pótlék ebben az évben született meg, — nem sokat jelentett. Az ideiglenes alkalmazottak és alvezettek, szolgálk fizetésjavítását a közgyűlés elhatározta, de a miniszteri döntés még késik. Ellenben elintézte a belügyminiszter az új állások szervezésére vonatkozó határozatot,

csak hogy négy esztendőre osztotta fel az egy-szerre kontemplált új állásokat. A főtisztviselők körében az említett áthelyezéseken kívül mind-össze annyi változás történt, hogy az évközben elhunyt *Meggyarévits* Mladen tisztii főorvos helyét *Szabó Sándor* foglalta el.

A közlekedési viszonyok gyalázatosak voltak. A villamosok redukált kocsiszámmal fokozott baleseteket produkáltak, az anyagbeszerzés nehézségei, a selejtes kocsisvezető-anyag súlyosan érintették a közönséget. Jellemző, hogy közben úgy a Közüti,

mint a Városi rekord-bevételeket érték el. A Közüti megváltásáról sokat tárgyaltak évközben, de a terv ezidőszereint megbukottnak tekinthető. A villamosok tarifaemlése azonban, a közlekedési adóval kapcsolatban, az 1917 év hóhérmunkája maradt. Az omnibusz két vonalon dőcögött mindössze és így is hadaklott az egész évben; az autobusz még szintén nem komoly közlekedési eszköz. Erre az évre esett a csavargözös-katasztrófa és a svábhegyi fogaskerekű ismételt kisiklása. A bérkocsisok garázdálkodása is ebben az évben érte el a legzélő határokat, ezzel szemben a közgyűlés kétszer is fel-emelte a taksát.

Az építkezések teljesen szüneteltek, ami súlyos bajt jelentett az építőiparra, közvetve pedig a főváros egész gazdasági életére. A lakók és háztulajdonosok viszonyát szabályozó kormányrendeletet a főváros kezdeményezte és ugyancsak a főváros kezdeményezi a rendelet revízióját. Elkészült a városépítési ügyosztály reformja az ipari célokra átengedett fővárosi telkek eladásának új rendjéről és az új rend első hajtsa a — Gerbeaud-telek eladása volt. A közegészségi állapot általában ked-

vező volt, csak az esztendő végén léptek fel nagyobb mértékben a ragadós betegségek. A tisztí orvosi kar egyik tagja is áldozata lett egy ragadós betegségnek: a háborús pénzszerzés vágyának. A *szociálpolitika* — pénz hiányában — szűmetelt; egyetlen alkotás ezen a téren a központi konyha, amely a koronázás napján nyílt meg. A *világítás* erősen korlátozott volt az év folyamán és a gázzár állandó szénhiánnyal küzdött. Tanügyi téren a legfontosabb momentum — *Preyler* Hugó kirohanása volt az ideiglenes tanerők fizetésjavítása ellen. A *sanitás* egyébként normális mederben folyt, csak a katonai célokra elrekvirált iskolák hiányát érezték erősen. A *közjótékonyosság* fejezetébe tartozik a népjóléti központ létesítése, a polgármester tíz esztendőes polgármesteri jubileumának emléke. Sok munkát adott az erdélyi menekültek elhelyezése is. Az 1916-ik év hozta a *Duna-konferenciát*, ezt a nagyszabású Duna-ünnepélyt, amely teljesen eredménytelenül végződött. A közgyűlés elhatározta, hogy *ipari hitelszövetkezetet* létesül; a döntés a belügyminisztertől függ. *Politikai demonstráció* alig volt az év folyamán, de ide kell sorozni az általános választójog és a virilizmus eltörlése mellett hozott közgyűlési határozatot. Feltűnően sok volt a renökivüli- és dísz-közgyűlés, részben a háború, részben a trónváltozás miatt.

Örökségképpen az 1917. évre maradt az *Általános Villamossági megváltása*, a *svábhelyi fogaz-*

Kerekü problémájának megoldása, a csavargözös-
forgalom rendezése, a kereskedelmi kikötő építési
munkálatainak kezdete, a Sárosfürdő megnyitása, a
közegészségügyi program végrehajtása, a Várasi-
Közuti-kérdés elintézése és a háztartás végleges
rendezése. Szomorú örökség, amelyet egyedül a
remény enyhít, hogy az új esztendő meghozza a
világbékét.

